

УКРАЇНСЬКИЙ СУВЕРЕНІТЕТ: РІЗНОВЕКТОРНІ ШЛЯХИ РОЗВИТКУ

(Рецензія. Рябошапко Г. Суверенітет в Україні: від радянської федерації – до незалежної держави. – Львів: Простір-М, 2012. – 520 с.)

КЕЛЬМАН М. - кандидат юридичних наук, професор, завідувач кафедри теорії держави та права Львівського державного університету внутрішніх справ

Якою може бути наукова репутація вченого-правника, творчий злет котрого в цілому пов'язаний із радянським періодом? Напевно, це залежить від світоглядного вибору науковця після 24 серпня 1991 року: чи він залишився з догматичними поглядами радянського державознавства, або ж спробував розпочати процес переосмислення ідеологічно заангажованих позицій радянської юридичної науки. До вчених, які обрали шлях служіння юридичній науці України у нових політико-правових реаліях, належить кандидат юридичних наук, доцент Галина Рябошапко, котра нещодавно опублікувала монографію під назвою «Суверенітет в Україні: від радянської федерації – до незалежної держави».

Серед інших правових видань книгу вигідно вирізняє спосіб подачі матеріалу. Насамперед, це насичена передмова, яка крізь призму особистого демонструє усі складові тематики дослідження. Вона спонукає читача до роздумів про те, якою була радянська наука державного (конституційного) права, і якою вона має стати у практичному вимірі сьогодення.

Фактично, передмова уможливила логічний перехід до безпосереднього ознайомлення із змістом видання, що структурно поділено на дві частини. Перша – це текст дисертації, написаний автором у площині комуністичної ідеології про суверенітет УСРР-УРСР у 1917-1966 роках, який не був опублікований через суб'єктивні причини в 1967 році. Дослідження складається з трьох взаємопов'язаних розділів: «Суверенітет в Радянській союзній державі», «УРСР – суб'єкт Радянської союзної держави», «Гарантії суверенітету УРСР». У кожному з них Г. Рябошапко на основі марксистсько-ленінського вчення про радянську федерацію, теоретичних здобутків радянських вчених, нормативного та архівного матеріалу досліджує проблематику суверенітету УРСР як суб'єкту радянської федерації, форми його реалізації у скла-

ді СРСР, формулює чисельні пропозиції щодо вдосконалення суверенітету УРСР у контексті майбутнього ухвалення нових конституцій СРСР і УРСР.

На противагу цьому, друга частина видання містить тексти, в яких концептуально відображено аргументовано переосмислені погляди сучасних науковців щодо суверенітету УРСР. Серед відомих вітчизняних і зарубіжних особистостей, праці яких залучає авторка, бачимо прізвища В. Василенка, Т. Гунчака, Я. Дашкевича, Л. Лук'яненка, М. Оніщука, М. Прокопа, С. Шевчука, Ю. Шаповала, Ю. Шемшученка та інших представників гуманітарної науки. Вони всесторонньо досліджують різні аспекти українського суверенітету та головні напрями його вдосконалення.

Саме така площина представлення матеріалу зацікавлює та є найбільш актуальною, бо дозволяє аналізувати тексти у порівняльному форматі. Це об'єктивно сприяє роз'ясненню діаметральної протилежності між радянським псевдосуверенітетом і суверенітетом України, а значить – продовженню подолання політико-правових стереотипів та ідеологічних рудиментів радянської доби.

До переваг рецензованого видання віднесемо і його ілюстративну частину – продуманий кольоровий дизайн обкладинки та хронологічно підібрані цитати визначних державних діячів про етапи становлення суверенітету України.

Узагальнюючи висловлене, зробимо наступний висновок: наукове видання кандидата юридичних наук, доцента Галини Рябошапко є вдалим прикладом того, як оновлене знання минулого дозволяє долати деформації радянського світогляду, формувати такий рівень політичної і правової культури, який відповідатиме вимогам майбутньої євроінтеграції України, а зрештою – утвердженню її незалежності.